

Egiazko eskualdunak

Hillan

LEHEN ZATHIA

- MAIDER Helaa, Hor zituzta, Maria? non zira? Ai ei ai, espalakoin hok.
Maria Uzkitzu, Maider espalakoin hoik soinean, ez dita gure etcheak bazter-
rak ziratuak... Zato aintzina... hola hola.
- Maider Ari zinen?
- Maria Ba, ba, hemen ari niz ene aphairuaren moldatzen. Bethi haste da jateko
arekin.
- Maider Ba, segur, hala da.
- Maria Ichtantean goseak sartuko zaizkit, ba haurrak eta gizonak, eta zerbait
behar da hehen hazteko... Baina, erana den bezala, talo jan eta talo
lan da ardura.
- Maider Alo, Maria, ez zaitela sobera arregura, etche ona da, etche ona, Mend
digaratea; ez da ez lanik gabe egina holako etchaldea... Ongi jan eta
ongi lan da hemen... Zer diozu?
- Maria Ba, lehen, ba, Maider. Baina, orai demborak itzulikatuak dira gogorki.
Etcheko eta kampako manerak ez dira aparantzirik ere berdinak.
- Maider (Orhari lot en delarik) Ez, ez...
- Maria (Sua daantalaz haizatzen du, taloak itzultzen, bethi erasian) Aditu du
duzula orai zer dioten kazeta horiek?
- Maider Ba, izigarri da pasatzen den, Frantzia behere hoitan.. Zer itzulipuru
dik bazter guzietan. egia erran, denak azpikotz goiti emanak dire
gure gazte demboratik hunat... Sasoinak ere ez dira berdin. Orena ere
iguzkia baino fiteago dcha. Manera tchariak, manera tchariak, Maria.
- Maria Ba eta heldu demborak ez dira hobeak iduri. Ala oraiko jendea badu es
pantun denak fiteago eta denak errechkiago egiten dituzte bere ustez.
Bizkitartean deus ez dcha hobeki.
- Maider Errazu berriz, Maria? Soizu beztitzeko manera bera ez den bada irrin
garri. Soinekoak batean labor belhaunetan gora..., bertzean luze herxe
restan... ez dakite nola apha in bere buruak gehiago.
- Maria (Irrino batekin) Eta halere ezkontzak sekula bai, o nekheago egiten...
Mutchurdinak tole, tole... eta khechu, khechu...
- Maider Ba arrazoinekin, Maria? Eta... ez dira ez gero, oraiko muthiko gaz-
teak mintz erretchak. Jaunchkoak dire, jatuchkoak.
- Maria Egia diozu, Maider? Dena pretentziona, gehienak. Lan gutichko eta jost
teta hainitz... Harat hunat frango... oto eta abion; fot bal eta nik
dakita zer... Nehon ez lauzke.

Maidier Ba eta aitaren aintzurra eta tresan zaharrak, han zokhoan herdoilduak...

III

Kattalin sartzen da pegarra buruan

- Kattalin To, Maidier.
- Maidier Huan non den Kattalin. Indarretan da hau. Airoski ekhartzen duzu ferrak ta zuk maitea?...
- Kattalin Ba, ez da pisua segurki. Loria da hunekin ithurrirat juaitea. Nun zabilta, Maidier??
- Maidier Ori, dembora eder hunekin behar nintuela oihalak phentzean hedatu... Zer berri da haurra ithurrian?
- Kattalin Ba berria frango, eta ez nola nahikoak.
- Maidier Errazu, fite, Kattalin. Zernahi jakiten da errekan.
- Kattalin (Holako harridura batekin) Chabaldinek khondatzen zuen, Bordarian zer Gerthatzen dakoten. Ikharatzekoa ere bada segur.
- Maidier Ai,ei, haurra, zer da ba?
- Kattalin Ariam herratua ba omen dabilta gau guziez tenore beretan eta erraiten omen diote Pettani bortz mila libera ezar ditzala leihoan, heien zorren pagatzeko.
- Maidier Jesus, Jesus, eta orduan?
- Kattalin Eta orduan, Pettanek izitua erraten dio "Ona balin bahiz, mintza hadi Eta debruaren blin bahiz, aparta hadi. (Emaztekiak izitzeen dira)
- Maria Gerò haurra? Hauche da ichtorio,ikharragarria.
- Kattalin Sekulan baino gehiago arrabots;aditzen zuen aratseetan , eta zer egin du Pettanek? Ezarri du, entsegu bat bezela argi bat piztua leihoan.
- Maidier Arima herratuak hil di bederen?
- Kattalin Hil.
- Maidier Ah, badakit ba, zer diren. Ezagutzen ditut segurki.
- Kattalin Biharamunean, bola bat kaf'esne ezarri du eta laminak anx dena hurrupatzen edan dio...
- Maria Zaude ichilik haurra, arimak ez dux hurrupatzen.
- Kattalin Ba, ama, ba... Aditu dute hurrupatzen...
- Maidier Ai, ei, Kattalin??? Jesus, Maria... Zaude Maria bada bertzerik oraino.
- Kattalin Hirugarren aratsean, Pettan gaizoak her i guzian bildurik bere zorren pagatzeko sosa, ezarri ditu leihoan, bortz mila libera galdeginak.

Hementche charmanki iaane gira. Sar gaiten, zatozte. Jartzekoak ere b
ditugu (Behatzaileri bizkarrez plantaturik irakurtzen du) " Salle d'
attente" ba, hemen egoiten ahal girala erranen nahi du. (Maider eta
Maria biziki agradatue dira " Aficha" direlakoez eta goresten dituzte
erranez: " Zer bazter ederrak... Zer othe dira hok?

- Maria Ai, ai, maider, akhitua naiz... Jar giten ichtan bat. (Alkhaia chukatzen
dute mokanesaz ez arropen zikhintzeko) Hauche da herrautsa. arropa hobe-
ren hok ez ginintuzke behar zikindu... Ontsa ederra duzu segurki zure
sbineko hori, Maider. Damu laike funditzee.
- Maider Ba, espose oa dut ez da hori oraikoa. bainan oihal fina zen. Joanes gai-
zoarekin erosi nintuen joiak Donaphaleun eta ez nola nahkoak.
- Maria (Abilki) Etcheko seme ona zen rra naski...
- Maider (Arropari musu emanez) Ba. (Izerdia chukatzen dute, zintzazen diraxxi.
jartzen ere dira, Kattali salbu: hau afucher beha dago)
- Maria Zer ikhusgarriak, paue huntan; balio zuen segurki gelditzea.
- Maider Zer jauregi ederra. Hor sortu erregeak nola zuen bada izena, Kattalin?
- Kattalin HenriIV, Maider.
- Maider Justu? HenriIV, zaude (Orhoitzen da) serorekin ikhasia nuen ba haren
ichtoricoa(hasten da leitzone bat bezalà) Henri 4 , roi dé France, fils
d'Antoine de Bourbo roi de Navarre et deé Jeanne d' Albret était né à
Pau... A Pau;;; horra? Gaineratekoa ahantzia dut... bert e gauza frango
bezala. Zer nahuzu... Ari gira gero ahultzen.
- Maria Hauche da ohako estonagarria zue haurrak. Aphox harmatuaren karkaza da
naski...
- Kattalin Ba, ama, aba, " carapace de tortue"
- Maider Zee, carpace, carcasse, ba, batetarat heldu da guretza.
- Kattalin pango hiri pollita eta garbia da Paue, ama... Bainan Eskualdun guti he-
men: Biarnes horiek beren bonet handiekin ez dira gure aldeko gizonak
bezain pullitak eta erneak.
- Maider (variari ahapetik), So-izu, so-izu, ohartua zaiku Kattalin ere.... Ba ,
adinean da, egia erran...
- Maria Zombat dembora othe dugu hemen egoiteko?
- Kattalin (Orenak emaiten dituzten agerien miatzerat doha)
- Maider Denetan kompreitua da kattalin hori; beharrik gurekin dugu... ni chiffre
andan hortan nahasten naiz... zu Maria?
- Maria Ba, bichta dut joana, ene miserak gabe ez dut deus ikhusten

- Maider Nik ikhustea... egin nezake. Bainan chifre frantses horietan ez niz trebe... Larri hoietan dut ez pitsik kompreitzen.
- Kattalin (Hurbiltzen delarik) Pau, midi 20, départ 55½ Trente cinq minutes.
- Maria Trentzen... zombat da hori?
- Maider Trentzen minit. Zendako ez ezar klarki" un demi heur"?... Zein bitziak diren. zernahi gisas, behar ginuke jan pochibat, hemen berean afaldu... Zer nahi pagat en da gero hor gainil. (Zarea idekitzen du eta zerbita hedatzen)
- Kattalin (Ahalgeturik) Ba, zare hoik eta... hemen idekirik... Zer erran behar dute jendek?
- Maider Zer. Bethi hola zirezte gazte horiek... denotas ahalge.
- Maria (Zarea idekitzen duela) Nik, badut chingar urinekoa hauta, har azu Maider, ogi hunekin.
- Maider Ba, gogotik. (Zombait ahamen jaten dituzte ichil, ichila) Eta arno churi huntarik behar dugu ttinta bat... heia Maria?
- Maria (Churga bat botoilatik har eta) Hauta da.
- Maider (Chorta bat lurrerat authikitzen du eta edaten hasten) Eta zuk, Kattalin, ez duzia nahi zerbait?
- Kattalin Ez, milesker, ez naiz batere gose... Emadazu othoi, etchekeo udare on hetarik... egarria naiz.
- Maria Har zazu nahix duzuna haurra. Jab zazu lehenik gasna ustel huntarik pus-Bat, fruitu horren aintzinean?
- Maider (Dena artha) Ez bazira soberarik untsa, "attalin, nik badut nihaurrek egin" eau de noix" ene chakhu zolan... Achkar achkarra da, hilak ere phitz litio.
- Kattalin (Irrino batekin) Ez maider, " un digestif" da " eau de noix"
- Maider Ori, haurra, zerbait da on, dutan hura emaiten dut gogotik... nahi duena
- Maria kafea, han berean hartuko dugu, bero beroa.

III

- Maria rainko eta Andredena Maria. pada jende bitzirik bazterretan.
- Maider Nungo motakoa dugu hau?
- Kattalin Hau, Angles horietarik da ama. Ez zaitela hola beha egon horri... Maider pipatzen hasten dauku... Alo...

3^{em} = Partie Cathalin

Un dimanche après Ségués à la cuisine autour d'une table prenant le café. Cathalin sent Maider)

Cathalin - (Regardant vers la porte où elle aperçoit le maïnsi de Chanetachi. Sielle metayer de Perlemborda, maison perdue dans la montagne)
Ama chanetatchi perlembordakoa bertan dago zerbeit nahiz

Erstiaeren gainik : (Allent vers la porte) Sar zaita chaneta guichoa, bada lekhu zureztat.

Jondeak barnean : Bichtan da jondeak barnean Surderat joanen zidarih hartan orail zite

Zitu ezkontzetik : Gizon edale Batekin?

Mirakuilua : Guicho chaneta, or zure plazan chantehinekin joan mindazke Surderat, ama Babjinak egiten ditu mirakuilu handiagoak eu

Errena hartan : Fumikulerrian??

Ba : Ez ez duzu iragiterik fumikulerean (riant)

Gero : Ki chanetarekin ... Can fappe a la porte

chanchin : (Pésenant) Jan erretoraren phartez bechala nahiz zitiela ikhusi

Alhe du : Ez ez gobernanta du ez trempuan ... eta joan zinenz leguntzorat?

Cittahni

ari Ban. lan

. Milla ester, Maider

. baissant la tête et souriant) Izan ditake.